

Gorzów Wlkp., 21 stycznia 2026 r.

PS-VIII.431.26.2025.WPut

Pani
Adriana Tułak
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Gorzowie Wlkp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

- Wirginia Put - Sobania - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 308-1/2025 z 31 października 2025 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego,
- Monika Mach – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 308-2/2025 z 31 października 2025 r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w okresie **od 13 listopada 2025 r. do 15 stycznia 2026 r.** kontrolę problemową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp. (w tym jeden dzień w siedzibie kontrolowanego, tj. 13 listopada 2025 r.).

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na 2025 rok. Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji wybranych zadań powiatu z zakresu systemu pieczy zastępczej.

Kontrola obejmowała okres od 1 czerwca 2024 r. do 12 listopada 2025 r.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Adriany Tułak - Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp.

W toku kontroli ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Organizację rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Formy pomocy dla osób usamodzielnianych.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji:

- Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gorzowskim na lata 2022-2024 oraz na lata 2025-2027,
- sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za rok 2024,
- sprawozdania w CAS „niezrealizowane postanowienia sądowe” za II - IV kwartał 2024 r. oraz za I, II i III kwartał 2025 r.,
- sprawozdania rzeczowo – finansowego za I i II półrocze 2024 r. oraz za I półrocze 2025 r.,
- wykazu i dokumentacji osobowej zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - w zakresie posiadanych kwalifikacji,
- wykazów sporządzonych za okres kontroli: rodzin zastępczych, szkoleń dla rodzin zastępczych, specjalistycznego poradnictwa, usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, którym udzielano pomocy w procesie usamodzielnienia,
- dodatkowych wyjaśnień pisemnych Dyrektora PCPR w Gorzowie Wlkp., składanych w toku kontroli 16 i 18 grudnia 2025 r. oraz 9 i 12 stycznia 2026 r.

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych, dokonano szczegółowej analizy:

- a) dokumentacji 5 rodzin zastępczych, funkcjonujących w okresie objętym kontrolą:

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902),

- b) dokumentacji 4 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy pozostawali w procesie usamodzielnienia:

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str.: 1- 405

Ocena skontrolowanej działalności

1. Zgodność zatrudnienia pracowników jednostki z wymogami kwalifikacyjnymi

a) kwalifikacje pracowników zespołu rodzinnej pieczy zastępczej¹

W okresie objętym kontrolą jednostka kontrolowana zatrudniała w sumie 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z czego:

4 koordynatorów K1, K2, K3, K4 na czas nieokreślony *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

2 koordynatorów zatrudnionych na czas określony: K5 i K6 - zatrudniony na czas określony *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

.

¹ art. 78 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej,

Każda z ww. osób posiadała w aktach osobowych dokument potwierdzający weryfikację z Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym.

Akta kontroli: str. 97-135

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

b) udział pracowników w szkoleniach podnoszących kwalifikacje²

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej są zobowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp., w okresie podlegającym kontroli koordynatorzy uczestniczyli w sumie w 5 szkoleniach, z czego:

- pracownik K1, uczestniczył w dwóch szkoleniach (po jednym w 2024 r. i 2025 r.),
 - pracownik K2, z przekazanej w trakcie czynności kontrolnych dokumentacji wynika, że w okresie podlegającym kontroli nie podnosił swoich kwalifikacji,
 - pracownik K3, w 2025 r. brał udział w „Szkoleniu zawodowym kadry trenerów i organizatorów zastępczego środowiska rodzinnego” - *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902) (brak szkolenia w II połowie 2024 r.),
 - pracownik K4, nie uczestniczył w żadnym szkoleniu w okresie od 1 czerwca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902),
 - pracownik K5 *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902) uczestniczył w „Szkoleniu zawodowym kadry trenerów i organizatorów zastępczego środowiska rodzinnego *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902),
 - pracownik K6, od momentu objęcia przez niego stanowiska koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902) uczestniczył w jednym szkoleniu.
- Kontrolujący zwracają uwagę, że nie wszyscy koordynatorzy zatrudnieni w PCPR systematycznie brali udział w szkoleniach - zwłaszcza w II połowie 2024 r. Kontrolujący wskazują, że jest to niezgodne z przepisami prawa. W związku z powyższym, zalecane jest podjęcie działań mających na celu zintensyfikowanie udziału w szkoleniach koordynatorów zatrudnionych w jednostce kontrolowanej.
- Należy pamiętać, że udział w szkoleniach ma na celu wzmocnienie kompetencji koordynatorów oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Akta kontroli: str. 97-135

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienie polegające na: braku systematycznego udziału koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje.

2. Organizacja rodzinnej pieczy zastępczej.

a) promocja rodzicielstwa zastępczego

² art. 77 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W celu zapoznania się ze sposobem organizacji pieczy zastępczej w powiecie gorzowskim, kontrolujący przeanalizowali „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej” na lata 2022-2024 oraz 2025-2027.

W obu przypadkach cele szczegółowe skupiały się na promowaniu idei rodzicielstwa zastępczego, pozyskaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wsparciu istniejących już form pieczy zastępczej.

Realizacja Programów opierała się na dwóch głównych celach: zwiększeniu liczby rodzin zastępczych oraz poprawie jakości wsparcia dla rodzin już istniejących.

W każdym roku kalendarzowym obowiązywania Programu zaplanowane zostało utworzenie po jednej zawodowej rodzinie zastępczej.

Z dokumentacji przesłanej przez Dyrektora jednostki wynika, że w 2024 r. powstało 11 rodzin zastępczych (7 niezawodowych i 4 spokrewnione). W tym czasie żadna z rodzin zastępczych nie została rozwiązana. Dokonano 11 kwalifikacji rodzin zastępczych (9 niezawodowych i 2 spokrewnione).

W 2025 roku powstało 21 rodzin zastępczych (8 niezawodowych, 12 spokrewnionych, 1 zawodowa) oraz 1 rodzinny dom dziecka. W tym czasie rozwiązanych zostało 16 rodzin zastępczych (6 niezawodowych i 10 spokrewnionych). Dokonano kwalifikacji 14 rodzin zastępczych (6 niezawodowych i 8 spokrewnionych).

Dyrektor jednostki poinformowała, że w okresie objętym kontrolą, w celu promocji rodzicielstwa zastępczego, pracownicy PCPR w Gorzowie Wlkp.:

- publikowali na stronach internetowych informacje dotyczące pikników adopcyjnych, organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego;
- brali udział w reportażach telewizyjnych dot. poszukiwania rodzin zastępczych dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- zorganizowali letni wypoczynek dla dzieci z rodzin zastępczych, na temat którego udostępniona została informacja prasowa na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wlkp. oraz PCPR w Gorzowie Wlkp.,
- organizowali festyny rodzinne, podczas których utworzony był punkt informacyjny PCPR dot. rodzicielstwa zastępczego,
- zorganizowali letni festyn pn. „Wakacyjna Przygoda”, podczas którego również działał punkt informacyjny PCPR w Gorzowie Wlkp.,
- w grudniu 2025 r. zorganizowane zostało spotkanie świąteczne dla dzieci, na które zaproszone zostały dzieci z pieczy zastępczej oraz dzieci ze społeczności lokalnej,
- prowadzili bieżące rozmowy z kandydatami na rodziny zastępcze w PCPR w Gorzowie Wlkp.,
- przekazali do ośrodków pomocy społecznej ulotki informacyjne dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Na zakończenie 2025 r. odbyło się spotkanie wigilijne dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych - na spotkanie zaproszono media, które promowały ideę rodzicielstwa zastępczego.

W 2026 r. planowany jest roczny festyn promujący pieczę zastępczą.

Dodatkowo, przed okresem objętym kontrolą - w styczniu 2024 r. - w związku z przypadającym na 30 maja 2024 r. Dniem Rodzicielstwa Zastępczego, Dyrektor PCPR w Gorzowie Wlkp., przesłał do dyrektorów oraz kierowników placówek edukacyjnych oraz ośrodków pomocy społecznej pismo z prośbą o umieszczenie na ich stronach internetowych oraz mediach społecznościowych ulotki promującej i popularyzującej ideę rodzicielstwa zastępczego.

Ponadto, na stronie internetowej PCPR znajduje się ogłoszenie z 5 marca 2024 r. o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze. Kontrolujący sugerują, aby co pewien czas odnawiać informację o prowadzonym naborze. Na stronie internetowej PCPR w Gorzowie Wlkp. w zakładce „informacja dla kandydatów na rodzinę zastępczą”³ umieszczona została informacja nt. jak zostać niezawodową i zawodową rodziną zastępczą.

Akta kontroli: str. 13-79, 136-161

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- na stronie internetowej jednostki systematycznie ponawiać ogłoszenie o naborze dla kandydatów na rodziny zastępcze.

b) obejmowanie rodzin zastępczych opieką koordynatora

Zgodnie z zapisem w ustawie, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej może mieć pod swoją opieką do 15 rodzin zastępczych⁴. Na dzień kontroli, pod opieką koordynatorów znajdowało się łącznie 86 rodzin zastępczych *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Opierając się na przedłożonych przez PCPR wykazach rodzin przypisanych do poszczególnych koordynatorów, kontrolujący losowo wybrali daty z okresu objętego kontrolą i zweryfikowali liczbę rodzin przypadających na pracowników w konkretnym dniu. Z uwagi na rozbieżności w wykazach, poproszono Dyrektora jednostki o przesłanie dodatkowych wyjaśnień.

Oznaczenie koordynatora	01.06.2024 r. – liczba rodzin	31.12.2024 r. - liczba rodzin	12.11.2025 r. - liczba rodzin
K1	16	16	18
K2	16	16	17
K3	16	15	18
K4	17	-	-
K5	-	-	18
K6	-	16	17

Jak wynika z powyższego zestawienia, liczba rodzin, przypadających na jednego koordynatora w większości przypadków przekraczała limit wskazany w ustawie. Dyrektor kontrolowanej jednostki poinformowała w piśmie z 9 stycznia 2026 r., o zatrudnieniu - 7 stycznia 2026 r. - kolejnego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z tym, liczba rodzin przypadająca na jednego koordynatora, od tego momentu nie przekracza 15.

Ponadto, analiza przesłanej dokumentacji wykazała, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej odwiedzali rodziny zastępcze z różną częstotliwością.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny wskazuje, że należałoby usystematyzować wejścia do rodzin - zależnie od sytuacji w rodzinie. Monitorowanie rodzin opisywane było w „kartach realizacji zadań

³ <https://gorzowwlpk.naszepcpr.pl/rodzinna-pieczka-zastepcza/informacje-dla-kandydatow-na-rodzine-zastepcza>, data dostępu 11.12.2025

⁴ art. 77 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

koordynatora". Dokument zawierał datę wejścia do rodziny, podpis rodziny i koordynatora oraz ustalenia, których koordynator dokonał podczas wejścia w środowisko. Zespół kontrolny, biorąc pod uwagę sposób, w jaki rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka były obejmowane opieką organizatora pieczy zastępczej na terenie powiatu, stwierdza występujące w dłuższych okresach naruszenie przepisu - przekroczenia limitu rodzin przypadających na jednego koordynatora.

Akta kontroli: str. 250-267, 340-350

W kontrolowanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie, polegające na: przekroczeniu limitu rodzin zastępczych, przypadających na poszczególnych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- usystematyzować częstotliwość wejść w środowisko (zależnie od sytuacji w rodzinie).

c) tworzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora jednostki - przesłanych 27 listopada 2025 r., w okresie objętym kontrolą, w ramach działań wspierających rodziny zastępcze, organizowane były cykliczne grupy wsparcia skierowane do rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu gorzowskiego. Spotkania grup odbywały się w siedzibie PCPR lub w innym miejscu dostosowanym do potrzeb uczestników. Zajęcia prowadzone były przez pedagoga a ich celem było: umożliwienie wymiany doświadczeń pomiędzy rodzinami zastępczymi, wzmacnianie kompetencji wychowawczych, udzielanie wsparcia emocjonalnego i merytorycznego, omówienie bieżących problemów wychowawczych i trudnych sytuacji, wzmacnianie współpracy rodzin zastępczych z instytucjami systemu pieczy zastępczej. Uczestnictwo w spotkaniach było dobrowolne i bezpłatne. Informacje o terminach spotkań przekazywano rodzinom zastępczym poprzez kontakt telefoniczny, e-mail oraz za pośrednictwem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Dodatkowo, informacja nt. grupy wsparcia dostępna była również na stronie internetowej PCPR w Gorzowie Wlkp.⁵ W okresie objętym kontrolą odbyły się trzy spotkania grupy wsparcia:

- 03.06.2024 - „niepełnosprawność intelektualna oraz inne zaburzenia rozwoju dziecka”,
- 02.12.2024 - „zaburzenia integracji sensorycznej u dzieci”,
- 22.08.2025 – „wspólna droga - wspólna siła”.

Prócz organizowanych spotkań grup wsparcia, rodziny miały możliwość spotkań i wymiany doświadczeń podczas różnego rodzaju festynów. Kontrolujący stoją na stanowisku, że wyżej wymienione 3 spotkania grup wsparcia w okresie kontrolnym to zdecydowanie za mało, jak na potrzeby tak licznej grupy rodzin zastępczych, funkcjonujących na terenie powiatu.

Kontrolujący podkreślają, że grupy te pełnią kluczową rolę w funkcjonowaniu rodzin zastępczych. Tworzą swojego rodzaju bezpieczną przestrzeń, gdzie można się spotkać i porozmawiać z innymi osobami zmagającymi się z podobnymi problemami. Osoby biorące udział w spotkaniu mogą wymieniać się sprawdzonymi sposobami radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Grupy wsparcia dają siłę i motywację do dalszego działania, również poprzez dostęp do profesjonalnego poradnictwa.

⁵ <https://gorzowwkp.naszepecpr.pl/rodzinna-pieczka-zastepcza/grupa-wsparcia-dla-rodzin-zastepczych>, data dostępu 11.12.2025 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, Zespół kontrolny wskazuje na potrzebę organizowania regularnych spotkań w ramach grupy wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą.

Akta kontroli: str. 273

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- systematycznie organizować spotkania grup wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

d) rodziny pomocowe

W okresie objętym kontrolą, według informacji przekazanych przez Dyrektora jednostki, żadna z rodzin zastępczych nie zgłaszała potrzeby skorzystania z możliwości tymczasowego niesprawowania opieki nad dziećmi. Zespół kontrolny wskazuje, że brak chęci skorzystania z możliwości czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi, jest dość niepokojący. Może to w dłuższej perspektywie spowodować wypalenie zawodowe i problemy z zarządzaniem długotrwałym stresem.

Należy pamiętać, że opiekunowie mają prawo do systematycznego odpoczynku, a organizator rodzinnej pieczy zastępczej powinien zapewnić im w tym okresie pomoc w zorganizowaniu opieki nad dziećmi. Kontrolujący rekomendują, aby pracownicy PCPR w Gorzowie Wlkp. zachęcali rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka do korzystania z możliwości czasowego niesprawowania opieki nad wychowankami.

Akta kontroli: str. 273

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- zachęcać rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka do korzystania z możliwości czasowego niesprawowania opieki nad wychowankami.

e) specjalistyczne poradnictwo

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora jednostki, PCPR w Gorzowie Wlkp., w ramach realizowanych zadań z zakresu wspierania rodzinnej pieczy zastępczej, zapewniało rodzinom zastępczym dostęp do bezpłatnych porad specjalistycznych. Miało to na celu wspieranie rodzin w prawidłowym wykonywaniu powierzonych im obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, rozwiązywaniu problemów wychowawczych i emocjonalnych dzieci oraz w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących spraw opiekuńczych i prawnych.

Poradnictwo obejmowało w szczególności:

- porady prawne – dotyczące spraw rodzinnych, opiekuńczych i administracyjnych związanych z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej,
- porady psychologiczne - wspierające rodziny w radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi, emocjonalnymi i adaptacyjnymi dzieci,
- porady pedagogiczne - służące rozwijaniu umiejętności wychowawczych oraz wspieraniu procesu edukacyjnego dzieci pozostających w pieczy.

Łącznie, w okresie objętym kontrolą, udzielono 123 porad specjalistycznych.

Z wizyt u ww. specjalistów skorzystały również niektóre rodziny, których dokumentację badali kontrolujący *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny nie ma uwag do realizacji tego zadania przez jednostkę.

Akta kontroli: str. 274-340, 351-352, 362-363

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

f) szkolenia podnoszące kwalifikacje

Zgodnie z zapisem w ustawie⁶, rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinne domy dziecka są obowiązane do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora jednostki, w okresie kontrolnym przeprowadzonych zostało w sumie 6 szkoleń. Tematyka tych kursów obejmowała m.in. komunikację i budowanie relacji w rodzinie zastępczej, rozwiązywanie konfliktów i radzenie sobie z emocjami, wsparcie dziecka z doświadczeniem traumy, rozwój kompetencji wychowawczych i profilaktykę wypalenia opiekuńczego. Z zapisanych dat wynika, że wszystkie te szkolenia przeprowadzone były od stycznia 2025 r. do czerwca 2025 r. Oznacza to, że w II połowie 2024 roku nie zostało przeprowadzone żadne szkolenie. Kontrolujący zwracają uwagę, że terminy szkoleń powinny być systematyczne i rozłożone w czasie. Należy pamiętać, że regularne doszkalanie pozwala rodzicom rozwijać umiejętności, radzić sobie z sytuacjami kryzysowymi oraz zapobiegać wypaleniu zawodowemu.

W szkoleniach uczestniczyły również 3 z 5 rodzin *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902) których akta poddano analizie, w ten sposób że:

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

W związku z tym, kontrolujący sugerują wzmocnienie działań prowadzących do systematycznego udziału rodzin zastępczych w szkoleniach.

Akta kontroli: str. 272, 275- 340, 351- 352, 362- 363

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- egzekwować systematyczny udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje, w szczególności rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

g) oceny rodzin zastępczych

Jak wynika z przedłożonych przez PCPR wykazów, rodziny zastępcze w powiecie gorzowskim podlegały systematycznym ocenom, zgodnie z zapisami w ustawie⁷. Spośród 5 rodzin, których dokumentację analizował Zespół kontrolny, dla 3 - w okresie od

⁶ art. 51 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

⁷ art. 134 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1 czerwca 2024 r. do 12 listopada 2025 r. – wypadał termin na sporządzenie oceny
*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Oceny te opracowano terminowo. Były one sformułowane w sposób prawidłowy i wyczerpujący. Dokument pod nazwą „Kwestionariusz oceny rodziny zastępczej” miał charakter opisowy i składał się z 4 punktów. W dokumencie tym zawarto informację o rodzinie zastępczej oraz małoletnich dzieciach w niej umieszczonych. Opisano także warunki mieszkaniowe rodziny. W punkcie 4 dokonano oceny rodziny pod kątem sprawowania opieki nad dzieckiem. Na końcu dokumentu dokonano oceny predyspozycji rodziny zastępczej do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Każdorazowo na dokumencie znajdował się podpis rodziny, koordynatora oraz organizatora pieczy zastępczej. Niezwłocznie po każdej ocenie, pracownicy PCPR przesyłali ocenę do sądu.

Kontrolujący nie mają zastrzeżeń do realizacji tego zadania przez jednostkę.

Akta kontroli: str. 275- 340, 351- 352, 362- 363

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

h) niezrealizowane postanowienia sądowe

Jak wynika ze sprawozdań rzeczowo – finansowych przekazywanych systematycznie w CAS, powiat gorzowski w okresie kontrolnym na bieżąco realizował postanowienia sądu. Dyrektor jednostki w przesłanych wyjaśnieniach poinformował, że jedyne opóźnienie w realizacji, jakie wystąpiło w powiecie, miało miejsce we wrześniu 2025 r. *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

W tym czasie pracownicy PCPR prowadzili działania mające na celu znalezienie miejsca w pieczy zastępczej dla małoletnich. Działania te przyniosły skutek i ostatecznie rodzeństwo umieszczone zostało w zawodowej rodzinie zastępczej.

Akta kontroli: str. 162, 365-405

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

i) limity dzieci w rodzinach zastępczych i RDD

Jak wynika z przesłanej dokumentacji, w okresie podlegającym kontroli miały miejsca przekroczenia limitu dzieci w rodzinach zastępczych i RDD. Kontrolujący po przeanalizowaniu dokumentacji stwierdzili, że w przypadku dwóch zawodowych rodzin zastępczych nastąpiło przekroczenie liczby wychowanków w wyniku umieszczenia w rodzinach rodzeństwa. W przypadku jednej rodziny nastąpiło czasowe przekroczenie limitu, *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Na dzień kontroli w rodzinie pozostała już tylko 3 wychowanków.

W przypadku RDD, w którym na dzień kontroli przebywało 10 wychowanków, Zespół kontrolny zauważył, że po osiągnięciu wskazanego w ustawie limitu 8 wychowanków, do RDD nie powinny być już kierowane nowe dzieci. Należy pamiętać, że przekraczanie limitu jest uzasadnione jedynie w przypadku łączenia rodzeństw.

Biorąc pod uwagę powyższe, Zespół kontrolny sugeruje zwiększenie liczby wizyt koordynatora w rodzinach, w których limity są przekroczone, oraz ciągłe podejmowanie działań zmierzających do rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie.

Akta kontroli: str. 250-267, 362-363

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienie, polegające na przekroczeniu limitu dzieci w rodzinnym domu dziecka.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- prowadzić działania w celu pozyskiwania rodzin zastępczych na terenie powiatu gorzowskiego,
- zwiększyć liczbę wizyt koordynatora w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, w których występują przekroczenia limitu umieszczonych dzieci.

3. Formy pomocy dla osób usamodzielnianych

a) zapewnienie osobie usamodzielnianej opiekuna usamodzielnienia⁸

Zgodnie z zapisem w ustawie, co najmniej na rok przed osiągnięciem pełnoletności, wychowanek powinien wskazać swojego opiekuna usamodzielnienia, a następnie uzyskać jego pisemną zgodę na pełnienie ww. funkcji oraz akceptację ww. osoby przez dyrektora PCPR. Wszyscy wychowankowie, których dokumentacja analizowana była podczas czynności kontrolnych, terminowo wyznaczyli swojego opiekuna usamodzielnienia. Wszyscy opiekunowie na piśmie wyrazili zgodę na pełnienie powyższej funkcji oraz zostali zaakceptowani przez Dyrektora PCPR.

Kontrolujący nie mają zastrzeżeń do realizacji tego zadania przez jednostkę.

Akta kontroli: str.: 163-249, 268-271

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

b) przygotowanie wraz z wychowankiem indywidualnego programu usamodzielnienia⁹

Analiza dokumentacji wykazała, że pełnoletni wychowankowie, których akta analizowano w toku kontroli, mieli prawidłowo i w terminie – na miesiąc przed osiągnięciem 18 r.ż. - sporządzony indywidualny program usamodzielnienia. Dokument opracowany był we współpracy z opiekunem usamodzielnienia i został zatwierdzony przez Dyrektora PCPR.

W formularzu IPU znajdowały się następujące punkty, dotyczące osoby usamodzielnianej: dane osobowe oraz szczegółowe zapisy na temat bieżącej sytuacji życiowej (edukacyjnej, zawodowej, zdrowotnej, mieszkaniowej), informacja o możliwym wsparciu przez środowisko naturalne (rodzina, opiekun usamodzielnienia, instytucje), plany uzyskania wykształcenia, mieszkania i zatrudnienia, adnotacja o zapewnianej przez powiat pomocy finansowej, a także podsumowanie zakresu współdziałania pełnoletniego wychowanka z opiekunem usamodzielnienia. Wszystkie dokumenty zawierały podpisy

⁸ art.145 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

⁹ art.145 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

osoby usamodzielniającej się, opiekuna usamodzielnienia oraz zawierały adnotację o zatwierdzeniu programu przez Dyrektora PCPR wraz z jego podpisem.

W przypadku dwóch wychowanków *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902) dokonano aktualizacji IPU. *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli: str.: 268-271

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

c) zapewniania usamodzielniającym się wychowankom adekwatnego wsparcia i pomocy¹⁰

Wychowankowie pieczy zastępczej, osiągnący pełnoletność, są uprawnieni do uzyskania wsparcia w kilku formach. Mogą między innymi liczyć na dofinansowanie kontynuacji nauki, a także - jeśli zamierzają opuścić pieczę zastępczą - pozyskać środki na usamodzielnienie i zagospodarowanie. Możliwe jest również otrzymanie pomocy w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zdobyciu zatrudnienia, a także uzyskanie porad prawnych i psychologicznych.

W przypadku 4 wychowanków, których dokumentację badano w toku kontroli, stwierdzono, że każdy z nich uzyskał z PCPR różne rodzaje wsparcia.

W przypadku wychowanka:

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny nie ma zastrzeżeń do realizacji zadań w zakresie udzielania pomocy osobom usamodzielnianym.

Akta kontroli: str.: 268-271, 362-363

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Kwalifikacji osób zatrudnionych w zespole rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Promocji rodzicielstwa zastępczego.
3. Tworzenia grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
4. Funkcjonowania rodzin pomocowych.
5. Udzielania specjalistycznego poradnictwa.
6. Oferowania rodzinom szkoleń podnoszących kwalifikacje.
7. Sporządzania ocen rodzin zastępczych.
8. Realizacji postanowień sądowych.
9. Zapewniania osobie usamodzielnianej opiekuna usamodzielnienia.
10. Sporządzania indywidualnego programu usamodzielnienia.
11. Zapewniania usamodzielniającym się wychowankom adekwatnego wsparcia i pomocy.

¹⁰ art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej

Stwierdzono uchybienie polegające na:

1. Braku systematycznego udziału koordynatorów w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje.
2. Przekroczeniu limitu dzieci w rodzinnym domu dziecka.

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na:

1. Przekroczeniu limitu rodzin zastępczych, przypadających na poszczególnych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Dyrektor jednostki.

Przyczyną uchybienia w realizacji zadań może być:

- zatrudnienie niedostatecznej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do potrzeb występujących na terenie powiatu,
- nieodpowiednia organizacja pracy w jednostce,
- niezapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w pieczy zastępczej.

Skutkiem powyższych działań kontrolowanej jednostki mogą być:

- wypalenie zawodowe pracowników nadmiernie obciążonych obowiązkami,
- brak dokładności przy wypełnianiu zadań przez koordynatorów,
- zagrożenie bezpieczeństwa dzieci w rodzinach, gdzie jest przekroczony limit wychowanków.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, **zalecam:**

1. Systematyczny udział koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje, zgodnie z art. 77 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Podjęcie skutecznych działań w celu zachowania limitu dzieci przebywających w rodzinnych domach dziecka, zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W związku z informacją, przekazaną przez Dyrektor jednostki, o zatrudnieniu kolejnego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, a co za tym idzie, zmniejszenia - od 7 stycznia 2026 r. do 15 - liczby rodzin przypadających na 1 koordynatora, **odstępuję od wydania zalecenia w tym zakresie.**

Rekomendacje:

W celu usprawnienia w przyszłości działań jednostki kontrolowanej, **rekomenduję:**

1. Na stronie internetowej jednostki systematycznie ponawiać ogłoszenie o naborze dla kandydatów na rodziny zastępcze.
2. Usystematyzować częstotliwość wejść w środowisko (zależnie od sytuacji w rodzinie).

3. Systematycznie organizować spotkania grup wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.
4. Zachęcać rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka do korzystania z możliwości czasowego niesprawowania opieki nad wychowankami.
5. Egzekwować systematyczny udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje, w szczególności rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.
6. Prowadzić działania w celu pozyskiwania rodzin zastępczych na terenie powiatu gorzowskiego.
7. Zwiększyć liczbę wizyt koordynatora w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, w których występują przekroczenia limitu umieszczonych dzieci.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz §14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Jednostka kontrolowana jest **zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Dyrektorowi jednostki kontrolowanej,
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Wirginia Puł-Sobania

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Monika Mach

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Grażyna Jelska

Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej